

2016/2224(INI)

13.7.2017

ATZINUMS

Sniegusi Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Juridiskajai komitejai

par likumīgiem pasākumiem, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlējus, kas, atklājot uzņēmumu un publisko iestāžu konfidenciālu informāciju, darbojas sabiedrības interesēs
(2016/2224(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *David Casa*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Juridisko komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā trauksmes cēlēju nozīme gan publiskā, gan privātā sektorā izpaužas kā tādu nebūšanu kā sliktas pārvaldības, krāpšanas un korupcijas atklāšanā, nepieļaušanā un novēršanā, tādējādi veicinot cilvēktiesības, tiesiskumu un vārda brīvību, pārredzamību un demokrātisko pārskatatbildību un darba ņēmēju tiesības; tā kā bieži vien trauksmes cēlēji ir darbinieki, kuriem ir jāievēro darba tiesiskās attiecības un kuri ir atkarīgi no savām algām kā iztikas līdzekļiem;
- B. tā kā trauksmes cēlēju aizsardzības nozīmība ir atzīta visos svarīgākajos starptautiskajos dokumentos, kas attiecas uz korupciju, un trauksmes cēlēju standarti ir noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijā (*UNCAC*), Eiropas Padomes ieteikumā *CM/Rec(2014)7* un 2009. gada ESAO Kukuļošanas apkarošanas ieteikumā;
- C. tā kā nesen notikušās masveida noplūdes, piemēram, Panamas dokumentu lieta vai *SwissLeaks* skandāls, lika secināt korupciju un atklāja darba tiesību normu apiešanu vai pārkāpšanu, kā rezultātā atsevišķos gadījumos tika zaudēta darba tiesisko attiecību stabilitāte, un tā kā tās apstiprina to, cik liela ir trauksmes cēlēju nozīme, aizsargājot sabiedrības intereses; tā kā Eiropā trauksmēs cēlētus patlaban aizsargā vai novērtē nepietiekami;
- D. tā kā bieži vien tiek paustas nopietnas bažas par to, ka trauksmes cēlēji, kas rīkojas sabiedrības interesēs, savā darba vietā var saskarties ar naidīgumu, represijām, iebiedēšanu un atstumšanu, ka var tikt apdraudētas viņu turpmākās darba tiesiskās attiecības, viņiem var tikt liegta iztikas līdzekļu pelnīšana un papildus tam bieži vien nopietni var tikt apdraudēti viņu ģimenes locekļi un kolēģi; tā kā bailes no represijām var uz trauksmes cēlējiem iedarboties atturoši un tādējādi apdraudēt sabiedrības intereses;
- E. tā kā darba vietās ir jāuztur darba vide, kurā cilvēki nejūtas apdraudēti, ja viņi pauž bažas par tādām iespējamām nebūšanām kā bezdarbība, nepareiza rīcība, slikta pārvaldība, krāpšana vai nelikumīga rīcība; tā kā ārkārtīgi svarīgi ir sekmēt pareizo kultūru, kurā cilvēki, nebaudoties no represijām, kas varētu ietekmēt viņu pašreizējo un turpmāko nodarbinātības situāciju, runātu par noteiktiem jautājumiem;
- F. tā kā trauksmes celšanas mērķim vajadzētu būt informēšanai par darbībām, kas ir uzskatāmas par sabiedrisko interešu apdraudējumu un tiesību pārkāpumu, vai par jebkādu citu nebūšanu vai sliktu rīcību;
- G. tā kā dažās dalībvalstīs jau ir spēkā likumi, kuros ir paredzēta trauksmes cēlēju aizsardzība, bet citās ne, kā rezultātā trauksmes cēlēju aizsardzība visā Eiropas Savienībā tiek ierobežota vai nodrošināta nevienādi; tā kā tas ir īpaši nozīmīgi gadījumos, kad ziņošanai par pārkāpumiem ir pārrobežu vai ES mēroga ietekme; tā kā šāda situācija rada juridisku nenoteiktību;
- H. tā kā, ņemot vērā, ka tāda dalībvalstu juridiskā regulējuma spēkā esamība, ar kuru tiek aizsargāti trauksmes cēlēji, ne vienmēr nodrošina trauksmes cēlēju aizsardzības pienācīgu

īstenošanu un efektivitāti, ir būtiski, lai dalībvalstis nodrošinātu tādu spēkā esošo savu tiesību aktu ievērošanu, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlējus;

- I. tā kā korupcija ir nopietna problēma, ar ko Eiropas Savienība saskaras patlaban, jo tās dēļ valsts pārvaldes var nespēt aizsargāt iedzīvotājus, darba ņēmējus, tiesiskas valsts principu un ekonomiku, kā arī var pasliktināties publisko iestāžu darbība un pakalpojumi, mazināties ekonomiskā izaugsme un konkurētspēja dažādās jomās un var tikt zaudēta uzticība publisko un privāto iestāžu un nozaru pārredzamībai un demokrātiskajai pārskatatbildībai; tā kā korupcija saskaņā ar aplēsēm ES ekonomikā katru gadu rada zaudējumus 120 miljardu eiro apmērā, kas ir 1 % no ES IKP;
- J. tā kā ekonomiskās izlūkošanas jautājumiem var būt pārrobežu raksturs un tā kā trauksmes cēlējiem ir ievērojama nozīme, informējot par nelikumīgām darbībām, kuras no citām valstīm izdara pret kādas dalībvalsts ekonomiskajām interesēm;
- K. tā kā trauksmes cēlēji ir izšķiroši svarīgi arī tāpēc, lai kādā organizācijā agrīnā stadijā konstatētu kļūmes, grūtības vai problēmas; tā kā var tikt piekopta organizatoriska mācīšanās no kļūdām kultūra, ja šo praksi ievēro; tā kā šis aspekts dažās organizācijās un dalībvalstīs veicināja labvēlīgu attieksmi pret ziņošanu par kļūmēm un līdz ar to arī izmaiņas organizācijā,
  1. prasa rīkoties, lai mainītu trauksmes cēlēju tēlu sabiedrības, jo īpaši politiķu, darba devēju un plašsaziņas mediju, acīs, izceļot viņu pozitīvo darbību kā agrīnās brīdināšanas mehānismam un novēršanas faktoram, ar kuru konstatē un nepieļauj ļaunprātību un korupciju, un kā pārskatatbildības mehānismam, kas padara iespējamu valsts un uzņēmumu rīcības kontroli no sabiedrības puses;
  2. atzinīgi vērtē Eiropas Padomes ieteikumu par trauksmes cēlēju aizsardzības Eiropas regulējuma piemērošanas jomu, kurai būtu jāaptver visas fiziskās personas, kas strādā vai nu publiskā, vai privātā sektorā, neatkarīgi no viņu darba tiesisko attiecību rakstura un no tā, vai viņu darbs ir apmaksāts vai ne;
  3. aicina Komisiju pēc tam, kad būs novērtēts juridiskais pamats un īstenota apspriešanās ar sociālajiem partneriem, saskaņā ar subsidiaritātes principu izstrādāt tiesību akta vai juridisku priekšlikumu par trauksmes cēlējiem; prasa, lai tiktu īstenoti efektīvi pasākumi, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlējus, kas atklāj un labā ticībā sabiedrības interesēs dara zināmas nebūšanas darba vietā: ar darbu saistītu netaisnīgu attieksmi, represijas un gadījumus, kuros iestājas krimināltiesiska vai civiltiesiska atbildība; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt trauksmes cēlēju anonimitāti un procesa slepenību;
  4. norāda uz varbūtību, ka trauksmes cēlējiem, kas rīkojās sabiedrības interesēs, tiks liegtas iespējas virzīties pa karjeras kāpnēm, ka viņi zaudēs darbu vai cietīs no kolēģu un vadības represijām viņu darba vietā, un uz iegrožojošo, draudīgo un ilgtermiņa postošo iedarbību, kāda šādiem apdraudējuma faktoriem ir uz personām, kas var saskarties ar nebūšanām; uzsver, ka trauksmes cēlēji rīkojas, pakļaujot sevi lielam personīgam un profesionālam riskam, un parasti viņi par to maksā personīgu un profesionālu cenu; tādēļ uzsver, ka jēdziena „trauksmes cēlējs” definīcija ir jāpiemēro pēc iespējas dažādiem darba ņēmēju veidiem, tostarp patlabanējiem un agrākajiem darbiniekiem, kā arī praktikantiem, mācekļiem un citām personām;

5. atgādina par to, cik svarīgi ir izstrādāt līdzekļus, kā sodīt un aizliegt visus represiju veidus, piemēram, vajāšanu vai citādu sodošu vai diskriminējošu attieksmi, tostarp rīcību, kas ir vērsta pret kolēģiem vai ģimenes locekļiem, atbilstoties par informācijas atklāšanu;
6. uzsver, ka trauksmes cēlējiem un viņu ģimeņu locekļiem, kuru dzīves vai drošība ir apdraudēta, ir jābūt tiesībām uz efektīvu un adekvātu aizsardzību un katru reizi, kad tas ir nepieciešams, vērsties tiesā;
7. uzsver, ka trauksmes cēlēji ir svarīgs informācijas avots izmeklējošajiem žurnālistiem, un aicina dalībvalstis nodrošināt žurnālistu tiesību un trauksmes cēlēju identitātes efektīvu un tiesisku aizsardzību gadījumos, kad aizdomu izteikumi izrādās patiesi; uzsver, ka gadījumā, kad avots ir paši žurnālisti, arī viņi ir jāaizsargā un ka iestādēm abos gadījumos ir jāatturas no uzraudzības izmantošanas;
8. uzskata, ka pierādīšanas pienākumam ir jābūt darba devējam, kuram ir nepārprotami jāaplicina, ka pret darba devēju noteiktie pasākumi nekādā veidā nebija saistīti ar to, ka trauksmes cēlējs atklāja informāciju;
9. mudina darba devējus, darba ņēmēju pārstāvjus un iestādes izveidot efektīvus ziņošanas par nebūšanām un informācijas par tām atklāšanas kanālus, lai uz viņu saņemto informāciju varētu ātri reaģēt pēc tam, kad tā ir rūpīgi pārbaudīta, un ātri par visām nelikumībām vai nebūšanām informēt visas attiecīgās puses, aģentūras un iestādes, kurām ir par tām jābūt informētām;
10. atgādina, ka visā Savienībā ir jānodrošina nepieciešamā juridiskā noteiktība un aizsardzība personām, kas gan publiskā, gan privātā sektorā dara zināmas nebūšanas, kuras ir izrādījušās patiesas;
11. atgādina, ka jebkurā turpmākā normatīvā regulējumā būtu jāņem vērā noteikumi, tiesības un pienākumi, kas reglamentē un ietekmē nodarbinātību; papildus tam uzsver, ka tas ir jā dara, iesaistot sociālos partnerus un ievērojot koplīguma normas;
12. atgādina, ka, ja apzināti — sliktā ticībā — tiek sniegta apmelojoša informācija un tās nepatiesums tiek rūpīgi pierādīts, vainīgās personas ir jāsauc pie atbildības;
13. mudina attiecīgās iestādes noteikt darba devējiem un pašām iestādēm domātu pienākumu veikt visu nepieciešamo, lai izveidotu kārtību, saskaņā ar kuru saņem un izskata ziņojumus.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	12.7.2017
Galīgais balsojums	+: 50 -: 0 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ādám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Sven Schulze, Siôn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Maria Arena, Lynn Boylan, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Paloma López Bermejo, Anne Sander, Joachim Schuster, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Andrejs Mamikins

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

50	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Helga Stevens, Jana Žitňanská
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo
NI	Lampros Fountoulis
PPE	David Casa, Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Ole Christensen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Andrejs Mamikins, Joachim Schuster, Siôn Simon, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas